

Samisk samtidskunst –

En analyse av fire verk med utgangspunkt i Deleuze og Guattaris teori om "den mindre litteraturen"

Målet med dette prosjektet er å skrive fram nye perspektiver og utvikle nye teoretiske tilnærminger til samisk samtidskunst.

Samisk samtidskunst er et felt hvor det til nå har vært lite forskning. Det som har vært skrevet er preget av koloniale stereotypier og tradisjonell kunsthistorie med vekt på stil, sjanger, hierarki og opprinnelse. Resultatet har vært at samisk samtidskunst har blitt beskrevet som primitiv, som etnisk kunst, som de andres, orientalistiske kunst i nær forbindelse med en opprinnelse som er forskjellig fra den vestlige kunstens kanon. Både de samfunnsmessige og politiske endringene i Sápmi, samtidskunsten i seg selv og dagen flerkulturelle samfunn krever imidlertid at det utvikles nye perspektiver og forståelse på dette feltet.

Fire verk fra samisk samtidskunst vil være mine empiriske eksempler:

Aage Gaup: *Gimme shelter* fra 2004

En installasjon bestående av et varierende antall objekter hvor et klebersteinsobjekt og to svartmalte treobjekter inngår.

Synnøve Persen: *Fortellinger II*. Et stort, abstrakt oljemaleri fra 2004

Outi Pieski: *Koivun alla II / Under bjørka II*. En tredimensjonal collage av ulike materialer og teknikker fra 2002.

Stein Erik Wouthi: *Wouthi* 2002/2004. Et konsept som har vart over tid og som har endret seg fra å være elleve malerier på dyrehud til å bli en film.

I analysen av disse verkene vil jeg ta utgangspunkt i Deleuze og Guattaris teori om den mindre litteraturen, og bruke begreper og tenkemåter som denne teorien lanserer. Deleuze og Guattari bruker begrepet "mindre" – ikke som en størrelse – men kvalitativt. Begrepet "stor" er velbrukt innenfor alle estetiske felt, både om verk og kunstnere. Kanon handler om store (mannlige) kunstners store verk. Jeg tolker det kvalitative "mindre" som en dekonstruksjon av storhetsbegrepet. "Mindre" åpner dermed for en forskjellig, ikke-hierarkisk måte å klassifisere og fortolke kunst som er forskjellig fra kunsthistoriens tradisjonelle begreper om storhet.

I et slikt perspektiv, og med utgangspunkt i denne teorien kan det åpne seg muligheter for å skrive om samisk samtidskunst på nye måter. Kanskje skrive kunsten ut av minoritetsdiskursen og ut av forståelsen av samisk kunst som primitiv eller etnisk kunst. Heller enn å skrive om opprinnelse og røtter vil min interesse ligge i å beskrive, ut fra fire kunstverk, hva samisk kunst blir.